SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVIII. No. 133. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, JULY 16, 1991 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 16-го ЛИПНЯ 1991 Ч. 133. РІК XCVIII.

У ЗНИЩЕННІ ПАМ'ЯТНИКА БРАЛО УЧАСТЬ ШІСТЬ НАПАСНИКІВ

Старий Угринів (УНІАР, Василь Сікач). — Як уже інформовано, тут 10-го липня вибухом великої сили підірвано вдруге, нещодавно встановлений, пам'ятник провідникові ОУН Степанові Бандері.

Як відомо, пам'ятник С. Бандері був поставлений 1990 року на його батьківщині в селі Старий Угринів, Калуського району на Івано-Франківщині. І той пам'ятник невідомі особи підірвали 29-го грудня 1990 року о 3-ій год. 10 хв. ранку. Тоді очевидці бачили жовтий автомобіль „Жигулі" з івано-франківськими номерами. Слідство, яке проводилося калуською прокуратурою, так і не встановило чиїх рук це справа. Не знайшли також винуватця вибуху двох бойових гранат, кинутих у приміщення міськвиконкому Івано-Франківського.

Незабаром люди зібрали гроші і відновили пам'ятник. Відкриття відновленого пам'ятника відбулося 30-го червня, у день 50-их роковин проголошення акту про відновлення державности України. Та цього разу люди вирішили стерегти пам'ятник.

І ось 10-го липня біля відновленого пам'ятника С. Бандері чергували член місцевого осередку Руху Ярослав Турчиняк та член проводу СНУМ Василь Максимчук. Десь о 3-ій годині ночі Я. Турчиняк дрімав на лавочці біля пам'ятника, а В. Максимчук вирішив пройтись вуличкою, яка веде до села Зелений Яр. Пройшовши кільканадцять метрів, він у світанкових сутінках побачив шістьох осіб у масках, озброєних автоматами, які йшли дорогою. Нічні гості кинулись до хлопця, але той почав тікати і кликати людей. Нападники випустили кілька ракет, освітивши все навколо, і дали кілька поодиноких пострілів, а потім випустили по ньому автоматну чергу. Одна з куль наздогнала хлопця і він упав на біґу.

У цей час Я. Турчиняк вискочив на вулицю із-за каплиці, зведеної поруч з пам'ятником. Його тут же збили з ніг і вдарили прикладом межи плечі.

Через хвилину злочинці заклали вибухівку і, підпаливши бікфордів шнур, втекли. Страшної сили вибух не лише вщент розніс пам'ятник, а й зруйнував прилеглі будинки, розкидавши осколки на сотні метрів і покалічивши двох людей.

Жителі села, які збіглися, викликали швидку допомогу, повідомили правоохоронні органи.

„Напасники стріляли страшною зброєю — кулями із зміщеним центром ваги" — сказав головний лікар медсанчастини виробничого об'єднання „Хлорвініл". Сім годин тривала складна операція. Куля зачепила пах, роздробила два ребра, порвала частину легенів і застрягла в хребці. Прооперований 21-річний В. Максимчук знаходиться в реанімації. Лікарі роблять все можливе, щоб врятувати хлопця. Але потрібно багато донорської крови першої групи, якої бракує в лікарні.

Тим часом зібрано масу доказів, які викривають дії злочинців — гільзи, кулі, що застрягли в стінах каплиці та інші речі.

„Напасники діяли безпечно і безцеремонно, видно, сподіваючись на повну безкарність, навіть не замітаючи слідів", — сказав один з працівників правоохоронних органів, який бажав залишитись анонімним.

Заступник голови Товариства „Меморіял" заявив, що демократичні сили сподіваються, що на цей раз злочинці понесуть відповідальність за скоєне.

Відбудеться фестиваль у Філядельфії

Філядельфія (Н. Пазуняк). — Цьогорічний Фестиваль Українського Мистецтва „Гомін України" об'єднуватиме в собі мистецькі сили діяспори і відроджуваної України.

Відбудеться він у п'ятницю, 19-го липня, в традиційному місці — Робін Гуд Дел Іст (Рідж авеню при 33-ій і Дофин вулицях, Фейрмонт парк), і почнеться о год. 8-ій вечора.

Такі фестивалі щороку старанно підготовлюються і стали традицією від 1975 року. В цьогорічній програмі виступлять київська віолончелістка, лавреат всесоюзного та українського республіканського конкурсів Лариса Байрамова, жіночий ансамбль хору „Думка" з Ню Йорку (художній керівник — о. Михайло Лев; він також виконуватиме партію фортепіяно), група клясичного балету з Донецького, скрипаль Ігор Швець та український танцювальний ансамбль „Лиман" під мистецьким керівництвом Ореста Ласюка.

Імпреза організована стараннями Департаменту розваг Філядельфії та Фестивального Комітету Української Громади Метрополітальної Філядельфії. Вступ вільний.

В Україні створено Асоціяцію Демократичної Преси

Київ. — Тут 17-го травня створено Асоціяцію Демократичної Преси України (АДПУ) з-поміж представників редакцій і творчих груп журналістів, радіо і телевізії, видавництв, інформаційних агентств, окремих журналістів з України та поза її межами.

На установчих зборах асоціяції проголошено програмову заяву, що визначає її цілі і стремління, її духовний образ:

„АДПУ будується на добровільних демократичних засадах, вона позапартійна, не альтернативна Спілці журналістів України, об'єднує як творчі колективи, так і окремих працівників різних засобів масової інформації в республіці та поза її межами незалежно від їхньої національности і віросповідання; які відстоюють демократичні перетворення у суспільстві, права людини, її честь і гідність з позицій загальнолюдських цінностей.

Асоціяція Демократичної Преси України сприятиме якнайповнішому задоволенню потреб суспільства і кожної людини в об'єктивній достовірній інформації. Вона виступає проти відстоювання кон'юнктурних інтересів, нехтування етичними і професійними нормами.

Мета асоціяції — консолідація демократичних сил і координація дій демократичних видань, редакцій радіо і телебачення, зміцнення їхньої матеріяльно-технічної бази, створення альтернативної служби розповсюдження друкованої періодики, надання моральної і матеріяльної підтримки творчим колективам і окремим журналістам, які переслідуються за свої демократичні переконання, зазнають дискредитації і утисків. Для цього асоціяція створює юридичну службу, фонд, комерційні структури.

Асоціяція Демократичної Преси України запрошує до співпраці журналістів демократичної орієнтації".

Заява закінчується ось цими словами: „В єдності наша сила! Слава Україні!"

Про Львівську академічну гімназію пише „Літературна Україна"

Київ. — У газеті „Літературна Україна" появилася незвичайно позитивна інформація п.з. „Гаудеамус Ігітур", де кореспондент цієї газети повідомляє про з'їзд з усього світу, професорів і випускників Львівської академічної гімназії, що відбувався у травні та й про інші з'їзди цієї гімназії, що проходили в діяспорі, відзначаючи 20-, 30-, 40-, 50-, ліття останнього випуску гімназистів.

Говорить кореспондент і про обширну програму, в якій із доповідями виступили народні депутати України Ірина Калинець, Вячеслав Чорновіл, Ігор Юхновський, Роман Іваничук, М. Косів, головний редактор журналу „Дзвін" Роман Федорів, директор Інституту Суспільних Наук АН УССР Ярослав Ісаєвич та гості з діяспори. Поміж ними — „щирий друг" цієї газети — Богдан Целевич.

Але найважливіше годі поминути — найважливіше, що віддзеркалює пошану і сантимент до Львівської академічної гімназії: „Сьогодні це приміщення у Львові належить середній школі ч. 1. А колись тут містилася відома на всю Галичину перша Львівська академічна гімназія. Тут читали лекції визначні педагоги, заклад вирізнявся чудовими літературно-мистецькими традиціями, правив за приклад національної освіти. З вересня 1939 усе завмерло. Українська гімназія стала просто 'радянською школою'. Новий лад і війна розсіяли по всьому світу випускників гімназії".

І оце саме речення, що гімназія ця „стала просто 'радянською школою' — без обиняків, стверджує сущу і трагічну правду, якій колись не було б місця у підсовєтській пресі.

У Меджилабірцях вшанували Енді Варгола

Пряшів, Чехо-Словаччина (М. Мушинка). — У суботу і неділю, 29-го — 30-го червня, у Меджилабірцях відбувся 29-ий Фестиваль Культури і Спорту, головним організатором якого була „Русинська Оброда".

У двох концертах фестивалю виступило понад десять самодіяльних колективів із Словаччини та з-за кордону. Із закордонних колективів найбільшим успіхом у майже чотиритисячної публіки користувався виступ музично-співацько-танцювальної групи „Визерунки" із Тернополя в Україні. Це вже друга подорож тернопільського ансамблю в Чехо-Словаччину. В грудні минулого року „Визерунок" з неменшим успіхом виступав на фестивалі „Маковицька струна" в Бардієві. Дуже успішним був і виступ колективу Будинку Культури в Руському Керестурі у Югославії, який представився віночком українських пісень, головним чином коломийок, та закарпатськими народними танцями.

Головним пунктом цьогорічного Фестивалю Культури і Спорту в Меджилабірцях було відкриття Музею Модерного Мистецтва з експозицією про родину Енді Варгола, одного з найпопулярніших американських художників XX століття, засновника художнього стилю, що увійшов у мистецтво під назвою „поп-арт". Батьки Енді Варгола походили з недалекого від Меджилабірців села Микова і були русинами-українцями.

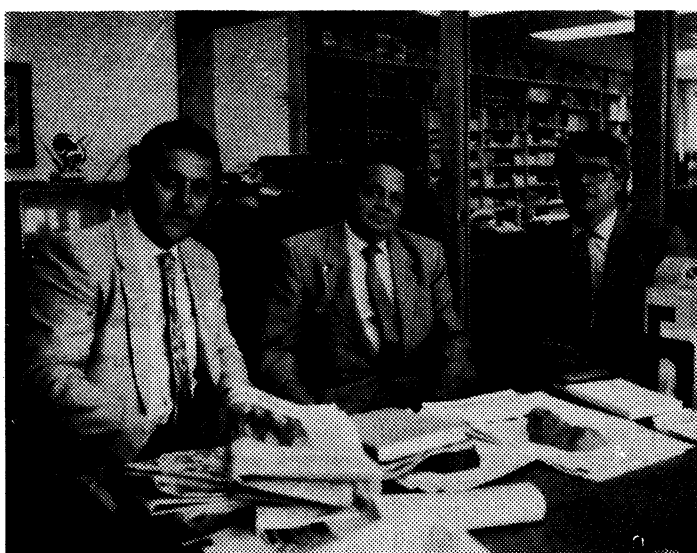
У відкритті музею брав участь міністер культури Словацької республіки Ладіслав Снопко. Приїхав і рідний брат Енді Варгола Пол Варгола із ЗСА та багато мистецтвознавців із Праги, Братиславу, Кошиць та Пряшева. У виставці музею були представлені репродукції ряду картин Е. Варгола, оригінали

(Закінчення на стор. 3)

„Самопоміч" відкриває банк у Клифтоні

Джерзі Сіті, Н.Дж. (О. Кузьмович). — Колись у нас був дуже популярний і корисний клич: „Свій до свого", який тепер, хоч як був би на потребу у практиці, не дуже переводиться в життя. Тому приємно послухати інформацій голови Ради Директорів української кредитівки в Пассейку Ярослава Федуна, який заходить до редакції в товаристві двох українців-фахівців, архітекта Юрія Савицького і будівничого Мирона Кукурудзи, про їхній спільний задум, що саме завершується.

Це — український банк в Клифтоні, який „Самопоміч" з Пассейку задумала, коли в останніх 10 роках зросла числом членів та закріпленням резерви так сильно, що стала поважною фінансовою інституцією, яка сміло може конкурувати із подібними американськими, а при тому задоволити українську спільноту саме околиці Пассейку — Клифтону, де живе сьгодні приблизно 20,000 українців, а досі охоплених кредитівкою є лише 2,800.

Будівничі банку в Клифтоні в редакції „Свободи" (зліва): М. Кукурудза, Я. Федун і Ю. Савицький

Отож дирекція кредитівки „Самопоміч" в Пассейку з бажанням дальше продовжувати свій ріст покликала до життя окремий Будівельний комітет, що складається із Я.Федуна, Степана Кіри і Євгена Шипайла. Комітет приступив енергійно до виконання задуму. Після закуплення відповідного місця у Клифтоні, з великою площею, що буде догідна для паркування авт, рішено будинок, який там находився, перебудувати на модерний та вивінуваний в усі засоби сьогоднішньої техніки і безпеки банк.

(Закінчення на стор. 3)

ЗРОСТАЮТЬ СОВЄТСЬКІ БОРГИ І ТУРБОТИ ЗАХОДУ

Лондон. — У зв'язку з приготуванням сімох індустріяльних держав, а також Совєтського Союзу, до Лондонської економічної конференції, у західній пресі появилося чимало аналітичних статтей у яких говориться не тільки про зростання совєтських довгів, але також про турботу західньої „великої сімки", що робити з комуно-московською імперією, яка ще так недавно була поважною загрозою для Заходу й ініціятором багатьох авантурницьких війн, комуністичних заколотів та переворотів в багатьох країнах світу.

Аналітики пригадують американцям й тим, які так дуже поспішають сьогодні рятувати імперію войовничих комуністів, що тимчасово перетворились в ягнят у вовчій шкурі, що Москва була ініціятором війни в Кореї, В'єтнамі, Анголі, Афганістані, Нікарагуа, Ель Сальвадорі, які коштували західньому світові не тільки тисячі вояків вбитими і пораненими, але більйони долярів витрат для покриття воєнних видатків.

Кремлівські диктатори натомість, переставивши майже всю свою індустрію на воєнну стопу, продукували модерну зброю, ракети, „супутники", намагалися перегнати З'єднані Стейти Америки в стратосфері, занедбавши при тому інші ділянки своєї економіки і постачання населення товарами першої потреби.

Тепер виявляється, що Совєтський Союз має 70 біл.дол. довгу, 60 біл. платних вже на протязі найближчих кількох років, а 25 до 30 відсотків до кінця цього року. Кремлівські керівники тому так наполегливо стараються здобути нові позички, щоб сплатити принаймні частину старих і піднести життєвий рівень власного населення закупом товарів за кордоном, в першу чергу харчових продуктів і медикаментів. Ці заходи змусили совєтських господарників скоротити імпорт інших товарів, зокрема запасних частин для індустрії, що у свою чергу причинилось до зменшення видобутку оливи і продукції рафінерій нафти.

Західні економісти передбачають, що совєтський керівник М. Горбачов, наслідуючи польського президента Леха Валенсу, буде пробувати знизити до мінімуму західні задовження СССР. Поінформовані особи кажуть, що він (Горбачов) не здобуде в Лондоні великих симпатій до його економічного пляну, який все ще залишається під контролею одної комуністичної партії і навіть не наближується до системи вільного ринку. Крім того „велика сімка" не є готова уділяти для СССР більшої фінансової та економічної допомоги і таку допомогу вважає риском для вільного світу. Без більшої західньої допомоги совєтська економіка не встоїться на довшу мету. Спеціялісти передбачають, що СССР потребуватиме цього року 17,9 біл. твердої валюти для покриття позичок, а в 1992 році 23,9 біл. дол.

Кажуть, що нібито М. Горбачов не проситиме в Лондоні позичок, але за нього зроблять цю „роботу" президент Франції Франсуа Міттеран, Гельмут Коль чи італійські рятівники імперії.

У СВІТІ

НА ПРЕСОВІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ у Варшаві представник президента Польщі, торкаючись вислідів візити Леха Валенси до Бельгії і його зустрічі з керівниками НАТО і членами Европейських спільнот, повідомив, що Валенса висловив бажання, щоб Европейська спільнота взяла на себе опіку над країнами колишньої Ради економічної взаємодопомоги, але вже без домінування СССР. В той же час на переговорах з генеральним секретарем НАТО Манфредом Вернером Валенса заявив, що не можна говорити про европейський процес і безпеку, ізолюючи Совєтський Союз.

АГЕНТСТВО РОМПРЕСС повідомило, що прем'єр-міністер Румунії Петре Роман звернувся до урядів країн „великої сімки" з проханням врахувати нагальні потреби Румунії в період переходу її економіки до ринку. В даний час західня допомога сповільнилася, оскільки нема певности, що румунський уряд рухається у бік демократії. Петре Роман пропонує скликати в Букарешті ще в цьому році спільну конференцію „сімки" і країн Центральної та Східньої Европи, щоб виробити програму підтримки економічних реформ в країнах цього реґіону.

ОФІЦІЙНИЙ ПРЕДСТАВНИК міністерства закордонних справ Норвегії повідомив, що норвезькі власті відхилили прохання уряду Литви, адресоване до центрального банку Норвегії, надрукувати нові литовські грошові банкноти, які мали б замінити совєтські карбованці.

В НАЙБЛИЖЧИЙ ЧАС В республіці Татарстан відкриється самостійний державний банк. Про це заявив президент ТССР Мінтимер Шаймієв. На його думку, такий крок конче необхідний для обмеження фінансового впливу союзного і російських органів.

ПРЕЗИДІЯ ВЕРХОВНОЇ РАДИ РСФСР прийняла указ, про створення німецького національного району в Алтайському краї. Населення району — 20,000 осіб. Всього в Алтайському краї тепер проживає 127,000 німців.

ЯПОНСЬКА ГАЗЕТА „Майназі" опитала 3,000 японців щодо їхнього ставлення до СССР після візити до Японії Михаїла Горбачова. Газета констатує, що 57 відсотків японців свого ставлення до СССР не змінили, 34 відсотки змінили на краще, а 3 відсотки — на гірше.

В УКРАЇНІ, НА ТЕРИТОРІЇ Херсонського Музею-Заповідника, розрито і розграбовано понад 20 давніх могил. Шкоди, завдані історичним пам'яткам, досягають, на думку спеціялістів, мільйона карбованців.

ЗАСТУПНИК ПРЕМ'ЄР-МІНІСТРА РСФСР Михаїл Малєй повідомив, що уряд Росії готує рішення про націоналізацію союзної власности, яка розташована на території республіки.

ГРУПА АМЕРИКАНСЬКИХ експертів побувала недавно у Київській військовій окрузі, щоб оцінити інформації про військові сили СССР. Це відвідання — перший крок на шляху практичної реалізації віденського документу 1990 року у справі зміцнення довір'я і безпеки в Европі, що вступив в силу 1-го липня цього року. Протягом 12 годин американські військові спеціялісти перевіряли наявність бойової техніки і озброєння у 110-му гвардійському мотострілецькому полку, яким командує герой Совєтського Союзу полковник І. Плосконос. Як повідомив кореспондента Укрінформ — ТАСС начальник відділу забезпечення реалізації договору про зменшення озброєнь округи полковник В. Істомін, американська сторона була задоволена результатами перевірки.

В ЛОНДОНІ РОЗПОЧАЛАСЬ КОНФЕРЕНЦІЯ „ВЕЛИКОЇ СІМКИ"

Лондон. — Пресові агентства і кореспонденти інформують, що до Лондону прибули голови держав і керівники урядів сімох індустріяльних держав для відбуття своєї традиційної зустрічі. Сім відповідальних керівників: президенти Джордж Буш і Франсуа Міттеран та прем'єр-міністри: Джан Мейджор, Великобританія, Браєн Малруні, Канада, Тошікі Кайфу, Японія, Джуліо Андреотті, Італія і канцлер Німеччини Гельмут Коль, прибули зі своїми порадниками до Лондону не тільки для аналізи своїх економічних структур і вислухання плянів на майбутнє, але також для полагодження справи допомоги для СССР та зустрічей з керівником комуно-московської імперії Міхаїлом Горбачовим.

Останній прибуде до Лондону в середу і зустрічі з ним відбудуться в зовсім інщому приміщенні, частинно окремо кожної делеґації, а частинно спільно. Зустрічі з ним закінчаться пресовою конференцією, покищо не відомо, спільною чи окремою. В міжчасі в Лондоні вже перебуває велика совєтська делеґація на чолі з Євгенієм Прімаковим, а кожна західня делеґація отримала окремо від М. Горбачова 23-сторінковий елаборат, у якому він виклав усі болі кремлівського керівництва і усі пляни, які нібито мають бути здійснені в недалекому майбутньому з передумовою, що Москва отримає запевнення західньої масивної допомоги.

Делеґація ЗСА, перестудіювавши „циркуляр" заявила, що це незобов'язуючий нікого приватний лист президента М. Горбачова з якого виходить, що Совєтський Союз потребуватиме не років, а десятиліть для переходу в систему вільного ринку.

Господар конференції „великої сімки" прем'єр-міністер Джан Мейджор заявив, що, на його думку, лист, чи викладені в ньому совєтські пляни, можуть радше пошкодити СССР. В подібному тоні висловився також прем'єр-міністер Канади Б. Малруні, після зустрічі з Дж. Мейджором.

Президент Дж. Буш, який матиме окрему зустріч з М. Горбачовим в середу, 17-го липня, ще не зайняв становища до згаданого совєтського „документу", бо до Лондону він прибув досить пізно з Парижу, де він зустрічався з президентом Франції Ф. Міттераном. В кожному разі пропозиції совєтського лідера будуть предметом обговорення на одному з пленарних засідань, які розпочалися у понеділок, 15-го липня в приміщеннях Ланкастер Гавз.

Керівник совєтської делеґації Є. Прімаков застосував тактику застрашування кажучи, що відсутність західньої масивної допомоги може спричинитись до збільшення розрахунків в СССР, а може навіть громадянської війни. Японський прем'єр Т. Кайфу різко заявив, реаґуючи на заяву Прімакова, що „ми вже ці застрашування чули і то від самого Горбачова". Кайфу натякав на імперіялістичні апетити Москви, відмову віддати Японії Курильські острови і неохоту надати більші свободи для республік.

Британія, ЗСА, Японія і частина Европи скептично розглядають справу надання великої допомоги для СССР, але покищо непевність рішення існує далі. Г. Коль і Ф. Міттеран думають, що допомога Москві є в інтересі Заходу і поширення демократичних свобод на Сході.

Економічні аналітики кажуть, що Кремль зробив максимальні заходи і вислав до Лондону найкращих своїх політичних і економічних спеціялістів, частинно для того, щоб збаламутити Захід і внести двоподіл серед „великої сімки". Велика західньоевропейська преса заговорила також про деструктивну силу Москви колись і тепер.

В АМЕРИЦІ

ПРЕЗИДЕНТ ДЖОРДЖ БУШ закликав Конгрес виділити засоби на продовження виробництва стратегічного бомбардувальника Б-2 і створення стратегічної оборонної ініціятиви (СОІ) — системи протиракетної оборони з елементами космічного базування. Як зауважив Президент, конфлікт у Перському затоці показав, що сучасна бойова техніка „зменшує війни і зберігає життя". Буш сказав, що у багатьох реґіонах плянети нема політичної стабільности, що багато країн стараються мати зброю масового знищення, а Совєтський Союз і далі є „військово державою-надпотугою із щораз більш сучасною бойовою технікою і програмою модернізації багатьох видів зброї". У зв'язку з цим Буш заявив, що система протиракетної оборони і новий бомбардувальник невидимка необхідні для підтримання обороноздатности З'єднаних Стейтів на адекватному рівні. Білий Дім має надію, що Сенат ЗСА виявиться щедрішим до Пентагону, ніж Палата Репрезентантів.

ТАК ЗВАНИЙ ЧОРНИЙ конгресовий кокус, тобто члени Палати Репрезентантів і Сенату негритянського походження, голосами 19 проти одного, висловили своє застереження до кандидатури судді Кларенса Томаса, якого президент Джордж Буш наменував на члена Верховного Суду ЗСА. Суддя Томас був би другим чорним членом Верховного Суду у випадку потвердження його кандидатури Сенатом. Він мав би зайняти місце судді Тирґуда Маршалла. Конґресмен Едолфус Тавнс, демократ з Бруклина, який очолював кокус заявив, що більшість членів перевіряли досіє судді Томаса і ствердили, що він не є тією особою, яка продовжувала б обороняти права меншости і людські права у Верховному Суді у спосіб як це робив Т. Маршалл. Очевидно, це тільки початок спротиву до номінації Дж. Буша, бо активісти на відтинку боротьби за громадські права чекали тільки на висліди кокусу, які послужать їм свого роду вказівкою до розгорнення акції спротиву.

ПОНАД 50,000 ТУРИСТІВ і місцевих мешканців спостерігали з великим зацікавленням затьміння сонця на Гаваях, яке охоплювало полосу ширини 150, або й більше миль. Очевидно, вчені астрономи, військові й цивільні спеціялісти, журналісти й інші, спостерігали затьміння при допомозі спеціяльної апаратури приміщеної на астрономічній станції розміщеної в горах, зглядно гірському шпилі висотою 13,700 футів. Затьміння було майже повне тільки довкола сонця можна було побачити ясне коло, яке однак не давало достатньо світла для освітлення наземного простору.

ЗДАЄТЬСЯ, ЩО БОРОТЬБА летунської пасажирської цивільної компанії „Пен-Амерікан" добігає до кінця. Дирекція цієї колись найбільшої і найсильнішої фінансово компанії погодилася продати частину шерів, а тим самим право покупцям використовувати лети Пен-Ем до Европи, Азії і Африки. Головним покупцем виявилася компанія „Делта", друга найбільша пасажирська летунська лінія в ЗСА.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінґтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Нова конфіґурація сил на Далекому Сході

У минулому тижні президент Джордж Буш вітав у Білому Домі президента Південної Кореї Рога Тае Ву, першого лідера тамошньої країни, який був два роки тому обраний у демократичних виборах. Це був теж один із дуже нечисленних відвідувачів, який приїхав „без простягненої руки" по грошову допомогу. Ціль приїзду цього корейця було переговорити з президентом Бушем, секретарем оборони Ричардом Чейні й деякими представниками промислового світу про дальшу безпеку Південної Кореї, про американське й власне військо на території Південної Кореї і загрозу від Північної Кореї та про товарообмін. Вітаючи президента Рога Тае Ву, Буш заявив на офіційній церемонії: „Мир у Кореї настане тоді, коли це буде одна Корея". Корейський півострів у північно-східній Азії над Тихим океаном поділено на північну комуністичну і південну вільну частини на Ялтинській конференції у 1945 році. Північна частина величиною менша за стейт Міссісіпі з 23-ма мільйонами населення, — комунізм завели там окупаційні російські війська під час Другої світової війни. Південна Корея територією більша, бо така, як стейт Індіяна, з населенням близько 40 мільйонів.

У 1952 році комуністична Північна Корея несподівано напала на — Південну. Америка за президентури Гаррі Трумана негайно поспішила Південній Кореї на допомогу. Це був мудрий історичний крок Трумана, але дуже немудре було його відкликання з командування тамошнім американським військом геніяльного стратега Даґлеса МекАртура за те, що МекАртур мав відвагу голосно критикувати накази в Білого Дому, що їх давав Труман, колишній власник крамниці мужеської ґалянтерії. Це продовжило війну до трьох років, бо Північній Кореї допомагав комуністичний Китай. Наступник Трумана Д. Д. Айзенгавер ще перед своєю інавґурацією полетів туди й після інспекції воєнного фронту загрозив Китаєві, що Америка скине атомову бомбу на центр китайського промислу у Манджурії. Після затяжних переговорів прийшло до перемир'я.

Але протягом 35-ти років від кінця Корейської війни — багато змінилося. Виросла нова ґенерація, назріли інші проблеми й інші аспірації. Поруйнований війною і пізнішими комуністичними наїздами край відбудувався і розвинувся подиву гідний промисел. Корейці — народ дуже роботящий, підприємчивий, метушливий. Університетська й середньошкільна молодь почала демонструвати у користь з'єднання з північною частиною. Приходило до частих зударів з поліцією і військом. Свободолюбний дух, що повіяв по всьому світові, не поминув Кореї: у Південній Кореї провалилась військова диктатура, у — Північній настала, як у Совєтському Союзі, гостра економічна криза і криза Комуністичної партії. Рахують, що напереломі цього й майбутнього сторіччя напевне дійде до створення, як казав Буш — однієї Кореї, бо північнокорейський комуністичний диктатор Кім Іль Сунґ має 79 літ, нездужає і з його смертю прийде й загибель тамошньому комунізмові. Як історія із СССР — Північна Корея перестала бути грізною, дармащо тамошні комуністи розпочали експерименти, націлені на продукцію власної атомової зброї. Почуття національної гордости у цьому поколінні, що прийшло до влади, диктує позбутися опіки від Америки. Уряд Буша відкликав уже 7,000 вояків і заповів дальшу редукцію тамошнього війська аж до повного його відкликання. Про це й розмовляв Рог Тае Ву з Ричардом Чейні. Бідна й немічна Південна Корея стала багатою, квітучою. За минулих 10 років закордонна торгівля Південної Кореї принесла їй чистий зиск 7 більйонів дол. Південна Корея почала забивати Америку й Канаду разом із Японією — своїми прерізними виробами.

Створюється нова конфіґурація сил на Далекому Сході. Японія, Південна Корея і Тайвань стали заможними промисловими країнами, — Японія найбагатша держава у світі. Але існує там усе ще потенціяльна загроза від суходільного комуністичного велетня — Китаю. Знавці далекосхідньої проблематики твердять, що комуністичний Китай не має експансивних завойовничих тенденцій і вказують, як на доказ такого твердження, — на голосування амбасадора Китаю в Організації Об'єднаних Націй разом із Америкою, Англією і Францією за всіма резолюціями Ради Безпеки ООН, які були потрібні Америці для поведення війни проти Іраку. Сподівання вільного світу зосереджене на кризі в СССР: якщо там провалиться комунізм, на що вказують усі дані, то воно мусить відбитися на захитанні комунізму й у Китаї. Це ніби далекі справи від України, але насправді й Україна є частиною ґльобальної ситуації й ґльобальної міжнародної проблематики.

Михайло Кучер

ПОШТОВА ЛИСТІВКА — ЧАСТИНА КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ

Поштова листівка має кілька завдань. Нею вітаємо рідних і знайомих із святами, посилаємо привіт з мандрівок. Листівка також пам'ятка культури, або й унікальний документ нашої історії і культури, документ образотворчого мистецтва. На таких листівках можна побачити минулі типи, їхній одяг, будинки, яких вже нема і ніколи не буде, декоративне мистецтво.

Ми багато втратили: втратили картини Олени Кульчицької з 1916 року. Подекуди вони збереглися на поштівках масового поширення на користь голодних втікачів Першої світової війни.

В УССР робляться перші спроби видання повної збірки українських поштівок, випущених при кінці XIX і на початку XX століття. Досі всі наші сусіди нас перегнали. У Ленінграді випущено у світ текстову частину каталогу „Петербург-Петроград-Ленінград" у листівках 1985-1945 рр. Лотиші перевидали дореволюційні краєвиди Риги, естонці Таллїну, Тарту, грузини „Старий Тбілісі", білоруси альбом „Мінськ у старих листівках". Журнал „Україна" сумно стверджує поширення національного нігілізму, нехтування мовою і культурними надбаннями українського народу. В тому і байдуже відношення до української поштівки чи листівки.

В Україні стримують популяризацію творчости художників дореволюційного періоду. Це особливо стало відчутним в 1973-1979 роках. Тоді зреалізовано сім випусків — 122 картки серії „Картинна галерея України". Вийшли у світ тільки вісім карток з репродукціями робіт старих мистців.

1975 року створено плян „Донецький художній музей", куди мали увійти картки з творами Аполінарія Васнєцова, Сергія Васильківського, Миколи Тимошенка, Миколи Самокиша, яких безпідставно вилучено з обвинуваченням за ідеалізацію старовини, за патріярхальщину. Тому досі не вийшли у світ 15 листів „Українського художника" з портретами Володимира Орловського, Опанаса, Сластіона, Костятина Трушовського.

Не видано поштівки „Старий Київ" з нагоди 1500 ліття столиці України. Очевидно була тайна заборона репродукцій творів історичного жанру. Знехтовано епохальні дати 1500-ліття Києва і 800 ліття „Слова про похід Ігоря". Занедбано також видання поштівок з літературною тематикою.

Останній комплект присвячений клясикам української літератури видано 1966 року, а ще раніше комплект з ілюстраціями до „Пана Халявського", Григорія Квітки-Основ'яненка і „Землі" Ольги Кобилянської.

Всесвітньо відзначено 130-ти ліття з дня народження І. Франка за ухвалою ЮНЕСКО. У Львові на базі Інституту суспільних організацій АН УССР відбувся міжнародний симпозіюм „Іван Франко і світова культура" з участю 300 вчених з 12-ти країн світу.

Ювілей відзначили всі, крім видавців української поштової листівки.

„Літопис образотворчого мистецтва", видання книжкової палати УССР ствердив, що найбільш популярними людьми в Україні є актори кіна. Франківського 1986 року в Україні видано 61 портрет акторів кіна тиражем 9 млн. примірників. А в серії „Артисти в ролях" — 1.4 млн примірників, жодної поштівки про фільм „Іван Франко".

Найвищі тиражі мала Людміла Гурченко — двічі по 52,000. Єдина листівка — портрет, присвячена Шевченкові мала тираж тільки 25,000 примірників. Нема поштівок-портретів О. Гончара, Павличка, Ліни Костенко, В. Симоненка, М. Вінграновського. Немає краєзнавчих поштівок, це „візитна картка часу". Серію „Архітектурних пам'яток України припинено. Нема поштівок краєвидів районових центрів. Листівки з видами Львова з року в рік мають цей самий сюжет. Не знайдете краєвидів сіл Полтавщини. Це села, яких вже немає. До 1914 року друкарня Веста в Бродах випустила 320 поштівок цього містечка. А тепер, щоб надрукувати поштівку до 900-ліття ювілею Бродів потрібно було втручання ЦК КПУ.

Нема чудових поштівок на мотиви українських народних пісень, нема видань національних орнаментів, вишивок, писанок. Є нестача української новорічної поштівки, а як є то з давно надокучливими „дідамиморозами" і „снігурочками".

Недавно велика книгарня у Львові запропонувала 13 сюжетів української новорічної поштівки. Доля пропозиції досі невідома. Як правило художнє оформлення поштівок погане, поліграфія погана. В минулому над створенням української поштівки працювали майстри. Тепер — робітники-заробітчани. Фактично ремісники.

Видавці „республіки", навіть совєтську назву УССР уникають і бороняться перед дуже нечисленними закидами — браком замовлень поштівок українською мовою.

Юрій Р. Рибак

РЕГАБІЛІТАЦІЯ ВІВСА

Овес, як один з членів родини збіжжевих рослин, різниться від них тим, що замість одного колоска має окремі колоски на довгих ніжках, які розкидаються в один або два боки. Назву Авена дали йому римляни, від чого виводиться українська назва овес. Ботанічна назва загальнопосівного вівса — це Авена Сатіва. Оповідають, що у ранній бронзовій добі історії люди завважили як тварини, шукаючим за кормом, виїдали з-поміж дикої трави овес, це дало початок його постійній культурі. Не знали його ані старовинні китайці, ані індійці, ані єгиптяни. Ніхто і не знає, коли овес почали їсти люди... У давнині римська розвідка повідомляла, що Аттіля — король гунів харчував своїх вояків тільки вівсяною юшкою, бо, мовляв, це перетворювало їх у несамовитих тигрів. І коли б так римські леґіони були теж їли овес,то може б могли охоронити Рим від упадку. Але хто ж це може знати?!

Властиво перші, що пізнали велику вартість вівса для людини були хрестоносці у своїх походах до Святої Землі. Вони переконались, що він легкий до транспорту і варення над відкритим вогнем, а що важне дає силу. Тому і, повернувшись додому, завели його культуру в родинних країнах Шотляндії, Ірляндії, Англії, Данії, Німеччині та Франції. І минав рік за роком, а з тим і овес поволі здобував собі місце на столі поруч м'яса та картоплі. Та таки одне залишається незаперечним, що овес від століть був королем корму для коней. Мілітаризм впливав на це теж, бо кіннота відгравала ключову ролю у воєнній стратегії. Ось Велике Литовське Князівство приймало сплату податків теж у натурі за розрахунком: одна мірка пшениці, дві мірки жита, або три мірки вівса. Зростало запотребування на овес у Західній Европі до хвилини, коли загальна механізація почала заступати коня як джерело енерґії. Ще нині світ продукує річно 55 мільйонів тонн вівса, а передовими країнами в цій продукції є СССР, ЗСА, Німеччина (з'єднана) та Канада. Теж Україна створила багато сортів вівса, а херсонський сорт у 1896 році іміґрував до стейту Небраска, де поширився і став родоначальним деяких американських сортів. Сьогодні у ЗСА зуживають 90 відс. вівса на корм тварин, а одна десята йде на харчування людей. Цей відсоток зчасом збільшується.

І тут особливо цікаве явище: хоча консервативне наставлення стримує розвій у бігу, то людина все ж таки поволі зміняє свій погляд та звичку. Але ця зміна для вівса триває майже 20 століть! У чому ж причина цієї проволоки?... Її слід шукати у соціо-економічному аспекті. Із традиції овес — це харч бідної людини, а багаті не звертали уваги на його відживчі елементи та різнородність, у приготуванні. Згадаймо, що овес має сім вітамін: „Б", вітаміну „Е" і п'ять мінералів з кальцієм та залізом включно. Шлунок людини його легко травить, він бо має велику кількість волокон, а його протеїна — це тільки плюс для здоров'я. Довго можна б говорити на тему харчового значення вівса. Бодай коротко затримаймося над його лікувальним приміненням, яке не є тільки теоретичним міркуванням, а доказаною практикою поколінь. Ось, скажімо, вівсяне борошно („Oatmeal") у Шотляндії мішають з трояндною водою і це злагіднює рапаву шкіру на руках. У швайцарських альпах паста з вівса та сметани гоїть попарення від сонця, а у Японії зимне борошно стримує кровотечу носа. А щоб позбутись неприємного почуття після алькогольних напитків німці їдять вівсяне борошно зі смаженою ципублею. Тверезі, знову ж, селяни у французьких провінціях жують овес просто зі стебла, щоб прочистити неприємний віддих після... часнику.

Наші біженці після Другої світової війни, які жили у переселенчих таборах, напевно ще собі пригадують вівсяні платки чи у загальному плющені вівсяні продукти. Скільки ж нарікалось на цей рід харчу, то один Господь знає, однак, не нарікалося на те, що шкодить здоров'ю! У ЗСА недавно голосною була справа реклями вівсяних продуктів. Реклама, перетягнула струну і приписала вівсові більші відживчі вартості ніж вони у дійсності існують. І які б це вартості не були, то скандинавські діти виростають на вівсі і може якраз тому у дорослому віці вони здорові і сильні.

Овес ще не позбувся упереджень античних авторів, які вважали його бур'яном, що безсумнівно вплинуло на метафоричне означення меншевартости.

Ось до вибагливої дівчини залицявся молодець. Ані його форма поведінки, ані його матеріяльне положення її не захоплювали. Він це завважив, та щоб чимсь заімпонувати згадав про своє довше перебування у Парижі, на що вона зареаґувала приказкою: „Та навіть і Париж з вівса не зробить риж".

Відоме суперництво між шотляндами, а англійцями. Одного разу англієць саркастичного завважив, що в Англії овес їдять тільки коні, а в Шотляндії його їдять люди. На це шотляндець спокійно відповів: „Тому і Англія славна з коней,а Шотляндія з людей".

Овес — це ще один з прикладів на структурні зміни в еволюції користування економічними добрами. Адже багато рослин колись вважалось неужитковими для людини, а нині вони появляються на столах бідних і багатих. І не знаємо скільки з тих рослин, що нині ще вважають бур'яном,зрегабілітують майбутні покоління.

Валентин Філіпенко

УКРАЇНЦІ ЛИТВИ НА ШЛЯХУ ДО ВІДРОДЖЕННЯ

Сьогодні, коли в Литві нарешті дещо вгамувалася бурхлива і політизована полеміка навколо української культури взагалі, та українських шкіл зокрема, громада українців Литви зосередила свої зусилля на визначенні свого місця в системі литовської державности і розширенні зв'язків з Україною. Голова громади Іван Юзич в своїх виступах підкреслює політичну невтральність і культурно-освітній напрям діяльности громади.

Але, відомо, що саме народження громади у 1989 році було можливе завдяки активізації національно-визвольного руху і що барикади розділили людей Литви не за національною ознакою. В трагічні дні, під час спроби „чорних полковників" вчинити державний переворот, на площі перед парляментом було піднято поруч з українським національним прапором прапори білорусів, поляків, та інших народів Литви. Українські юнаки, прийнявши присягу беруть нині активну участь у обороні важливих об'єктів. Останнім часом підвищення інтересу до громади і до української культури серед денаціоналізованих українців пов'язане не тільки з вшануванням знаменних дат та іншими культурними акціями.

Адже в республіці багато просто заляканих, русифікованих українців, які зневірилися у самій можливості національного відродження. Тому великі надії виключає можливіть використання юридичних ґарантів розвитку багатокультурности в Литві, зокрема недавно прийнятого закону про національні меншості Литви. Важливою також була цьогорічна зустріч у Вільнюсі представників національних меншостей Литви, і в їх числі представників громади, з Ричардом Ніксоном.

Отже громаді українців Литви нема куди дітися від політики. І, на наш погляд, говорити слід скоріше не про невтралітет, а про терпимість до людей різних, нехай навіть комуністичних переконань, але якщо вони не намагаються використати зброю проти своїх опонентів. Слід не забувати, що молоде покоління українців Литви виросло у штучних умовах протиставлення працівників так званих союзних підприємств, зібраних з усіх кінців совєтської імперії і мешканців військових містечок, литовського населення. Якась, порівняно невелика частина українців, родини яких здавна мешкали в Литві, намагалися розчинитися серед литовців. Збереження рідної мови вимагало великої сміливости, бо чомусь вважалося антидержавним злочином. Зараз до багатьох повертається національна свідомість, але це дуже складний процес.

Громада, за порівняно недовгий час свого існування досягла певних успіхів. Її осередки діють зараз в багатьох містах Литви — при них існують і українські недільні школи, де вивчають українську мову і літературу, мистецтво і українську історію. Корифеєм української освіти і директором першої української школи у Вільнюсі, столиці Литви, є Олександер Авраменко. Українські педагоги Литви підтримують творчі зв'язки з колеґами в Німеччині і Австралії. Недавно кілька українських педагогів з Литви мали можливість підвищити свою кваліфікацію в Німеччині.

Але навіть українська освіта в Литві відчуває велику протидію большевизму „На платформі КПСС". Використовуючи грошові дотації Москви,вони видають свою пресу, де друкують наклепи на українських педагогів, ведуть кампанію залякування батьків, які дозволяють своїм дітям відвідувати українську школу. На фундатора, заснованої в цьому році української школи в Клайпеді, Леоніда Ґричуба посипалося особливо багато погроз на його адресу — і в пресі „платформістів" і у вигляді анонімних листів і телефонних дзвінків.

Існують в українців Литви і релігійні проблеми, Греко-Католицьку Службу Божу відправляє у Вільнюсі о. Володимир Прокопів. Греко-католики українці вимагають повернення їм унікального храму святого Йосипа Кунцевича, греко-католицького святого, що його канонізував Рим. Храм цей, під назвою церкви Святої Тройці, займають нині російські православні. Є в Литві і українці, які вважають себе вірними Української Православної Церкви, але вони не мають свого священика.

Сьогодні дуже важливо для українців Литви розширити культурні контакти з українцями на Україні і створити спільну стратегію національного відродження з українськими спільнотами інших балтійських країн — Латвії і Естонії.

Володимир Сушко

Отець Ван Страатен — про поворот Патріярха Любачівського до Львова

У почоті числом понад 100 осіб, між ними українські єпископи, священики, монахині, миряни з обох Америк, Австралії, Нової Зеляндії і країн Европи і багато журналістів і телевізійних репортерів, які на спеціяльному літаку Аерофлоту супроводжували 30-го березня, ц.р., Блаженнішого Патріярха Мирослава Івана Любачівського в його повороті з Риму до Львова, — був теж о. Веренфілд ван Страатен, основник і голова відомої в світі католицької харитативної установи „Церква в потребі", і двадцять три його співпрацівники. Отець Веренфілд є знаний як довголітній приятель Української Католицької Церкви і її жертвенний добродій.

Він і ділиться в останньому числі двомісячника „Міррор" з червня 1991 року, що його видає його організація „Церква в потребі", своїми враженнями із його участи у цій дійсно історичної ваги події. Ціле число цього невеликого, бо лише чотири сторінкового періодика є присвячене Українській Католицькій Церкві і її потребам так в Україні як ів діяспорі. З уваги за зміст варто познайомитись із тим числом.

Свою співучасть у повороті Блаженнішого Мирослава Івана до Львова і величавих для нього там прийняттях о. Веренфілд називає одним із найкращих днів його життя. Це вперше, він каже, я вступив на територію совєтської імперії, ширення Божої Благовісти, в якій я уважаю за останнє завдання для мене у моєму житті. І, — він продовжує, — мимоволі під час дво і пів годинного лету з Риму до Львова в моїх думках стояла переді мною цілий час постать покійного Патріярха Йосифа Сліпого. Протягом 21 років, відколи його звільнено із 18-тирічного ув'язнення і видалено до Риму, я був його приятелем і своїми молитвами і ділами підтримував усі його дії спрямовані на звільнення його засудженої Церкви. І мені навіть на думку не приходило, — каже о. Веренфілд, — що я доживу цього дня бачити його Церкву вільною.

Приїзд Патріярха Мирослава Любачівського до Львова о. Веренфілд порівнює до тріюмфального в'їзду Ісуса Христа до Єрусалиму в Квітну Неділю.

А це й була субота перед Квітною Неділею. По виході з літака у Львові Блаженніший Мирослав приклякнув і поцілував його рідну землю, що є насичена кров'ю безчисельних мучеників. З тераси будинку на летовищі, тісно набитій людьми, розлягається пісня „Ми хочемо Бога, Він наш Батько". Десятки тисяч людей стояли вздовж дороги із летовища до Собору св. Юра, який вкінці опинився назад в руках його правних власників. Люди вимахували гілками верби і синьожовтими українськими прапорами. Перед Собором — знову тисячі людей, які ловлять кожне слово їхнього Кардинала і Батька. А він, вітаючи їх заявляє, що „ми були,. є і останемо католиками і ніяка сила світу не вирве із наших сердець цієї віри наших батьків і правдивої християнської любови".

Згадуючи про привіт, що його виголосив перед Блаженнішим Мирославом Іваном його діючий до цього часу представник в Україні, 84-річний львівський Митрополит Володимир, о. Веренфілд цитує слова, що ними він звертається до нього як Патріярха. „Ми маємо право називати Тебе нашим Патріярхом. Ми кладемо наші проблеми перед Тобою. Будь нам дорадником і провідником. Сповни свої обов'язки, щоб твої діти могли іти твоїм слідом і бути знову з'єднаними".

Це дослівні слова ісповідника віри, Митрополита Володимира Стернюка, що їх він висказав, як підкреслює о. Веренфілд, в присутності монсеньйора Колясуонно, спеціяльного папського нунція. І о. Веренфілд додає тут, що Митрополит Володимир добре знає як вперто дотепер дипломатичні і екуменічні кола боролися проти того, щоб визнати титул Патріярха, який належиться голові Української Церкви, що хоче звільнитися від впливів Московського Патріярхату. Сам о. Веренфілд титулує Блаженнішого Патріярхом.

Наступного ранку в Квітну Неділю о. Веренфілд взяв участь у Літургії в соборі св. Юра. Слідкуючи за відправами, він із захопленням говорить, що подію в'їзду Ісуса Христа до Єрусалиму відзначують у візантійському обряді багато набожніше і величавіше як в римському. Він мимохіть признається тут, що, глядячи на одушевлені маси людей, які заповнили цей собор, він боявся чи стіни витримають їхній тиск.

А по полудні, цього самого дня, він взяв участь у величавому привітанні Патріярха Любачівського на площі перед оперою. У слові, яке він там виголосив німецькою мовою а закінчив по-українськи, о. Веренфілд, згадуючи про Патріярха Йосифа і Слугу Божого Андрія Шептицького, пригадував усім присутнім, що „Ваше християнство є католицьке, але рівночасно і православне.., тому збережіть ті дві ваші підставові засади неподільними".

А звертаючися до Патріярха Любачівського, о. Веренфілд передав йому дорогоцінний візнатійський хрест зі XVII століття, що його він багато років тому був приніс до нього, коли він проповідував у Німеччині, один колишній німецький вояк, кажучи, що він врятував його під час війни із горіючої церкви в Україні. І я був пообіцяв йому, каже о. Веренфілд, що поверну цей хрест в Україну. Вручаючи його Блаженнішому Мирославові Іванові, о. Веренфілд побажав йому, щоб він як Патріярх, його Церкви і людей, зміг, подібно як св. Апостол Андрій із київських гір, поблагословити друге тисячоліття християнства українського народу.

Статтю закінчує о. Веренфілд ван Страатен апелем до усіх людей доброї волі, щоб допомогли йому своїми молитвами і жертвами збільшити допомогу, що її він давав дотепер Українській Католицькій Церкві, а якої вона зараз дуже потребує.

Із інших новин, що їх подає згадане число журналу „Міррор", довідуємося, що о. Веренфілд ван Страатен і його організація Церква в потребі пообіцяли свою допомогу семінарії у Львові. Треба буде або направити будинок, який повернено семінарії, а який є цілком до неужитку, або пошукати новий чи доставити із Заходу нові готові приміщення, кошти чого виноситимуть не менше як 1.5 мільйона долярів. Зараз від листопада 1990 року, 257 львівських семінаристів перебувають у таборі комсомолу в селі Рудно 15 кілометрів від Львова в дуже невідрадних умовинах.

В іншому місці читаємо, що з нагоди повороту Патріярха Любачівського до Львова організація Церква в потребі пообіцяла видрукувати і доставити 250,000 молитовників для вечірних Української Греко-Католицької Церкви коштом 1.1 мільйона долярів. Жертви, що їх склали вірні за ці молитовники є призначені на виховання нових українських священиків.

А ще з іншого місця довідуємося, що ця сама організація в минулому році була допомогла УКЦеркві в Арґентині і Бразилії сумою 81,750 долярів,а в цьому році обіцяла дати знову 100,000 долярів, з чого 22,000 долярів призначені на вишколення нових священиків і монахинь.

Дійсно зі зворушенням читається про цю добродійну діяльність о. Веренфілда ван Страатена і його харитативної організації Церква в потребі. Вони заслуговують на нашу вдячність і жертвенну допомогу їм, що її вони несуть потребуючій Католицькій Церкві, а в ній і нашій Українській Католицькій Церкві.

ЗГІДНО З НАЙНОВІШИМИ статистичними даними, харчова промисловість України в загальносоюзному обсязі виробництва продукує 52 відсотка солі, 30 відсотків олії, 20 відсотків масла, 20 відсотків м'яса, 60 відсотків цурку.

Українці на міжнародній виставці книги в Буенос Айресі

Учасники Міжнародної книжкової виставки в Буенос Айресі оглядають український стенд.

Щороку в столиці Аргентини, в квітні, коли в Південній Америці надходить осінь, розкриває свої двері Міжнародна книжкова виставка — ярмарок, яка триває протягом двох тижнів. Офіційну інавгурацію, як це вже прийнято, виконує сам Президент Республіки. Таким способом цього року в четвер, 4-го квітня, в восьмій годині вечора з бальконів Виставки залунали слова д-ра Карлоса Менема, які були передані по радіо і телебаченні. Він говорив про значення освіти у вихованні людини й еволюції народу.

Виставка, сімнадцята з черги, проходила під гаслом „Виховання" і кількістю відвідувачів перевищила всі свої минулі рекорди: цього року ярмарок відвідало понад мільйон осіб. Три тисячі романістів, поетів і вихователів прослухали шістсот виступів на наукових конференціях. Були гості з багатьох країн, спеціяльно запрошені на численні відкриття заходів, пов'язаних з літературно-освітніми проблемами. На виставці була присутня еліта аргентинської літератури, письменники світової слави Ернесто Сабато та Біой Касерес, відчувався дух Хорхе Люіса Борхеса — на Виставці були присутні його вдова Марія Кодама, Елізабета Аскона-Кранвель та інші, що передавали надхнення поета з кожним його віршем. Були письменники з Франції, Англії, Італії, Еспанії, СССР. З України приїхав поет і перекладач Олександер Буценко.

Наш стенд число 313 Ucrania-91 (Україна-91) був розташований недалеко від інавгураційного бальконy, тому нам вдалося бути близько урядової трибуни і рекламувати нашу батьківщину у важливий момент відкриття виставки. Цей стенд був заслугою нашої громади в Аргентині, згуртованої навколо Товариства Високошкільників, яке дістало економічну допомогу від наших меценатів з Америки, зокрема від українських кредитівок „Самопоміч" з Чікаго, Ню Йорку, Ню Джерзі та Гартфорду. Сердечно вдячні за поміч! Це тим більше важливо, оскільки економічне становище Аргентини не є легке, ціни в долярах тут підскочили і наше Товариство має борги, які тепер старається вирівняти пожертвуванням окремих осіб. Попри фінансові перешкоди наша участь у Виставці пройшла з успіхом.

Наша присутність цього року не є випадкова, ми продовжуємо справу вже третій рік, навіть, можна сказати, четвертий, бо чотири роки тому ми на цьому Міжнародному Ярмарку поставили вітрину українського мистецтва. Цього року організатори Виставки вперше запросили людей з України. Ті літератори з України, котрі брали участь у Ярмаркові в минулі роки, зокрема Юрій Щербак, Віталій Коротич, Юрій Покальчук, були запрошені совєтською амбасадою.

Коли залунали слова президента Аргентини, українська делегація зайняла почесне місце біля свого стенду — нашого Євшану, що з тризубом, бандурою, вишивками, керамікою, різбленням, писанками й книжками говорила чужинцям про далеку землю козаків. Ще перед інавгураційним актом біля стенду зібралися представники наших громад в Буенос Айресі. Були присутні заступник голови Української Центральної Репрезентації в Аргентині Федір Вітковський, голова „Просвіти" Володимир Кметь, голова Фундації „Тарас Шевченко" Ярослав Тракало та інші, особливо була помітна присутність всього проводу Товариства Високошкільників (ТУВА) на чолі з головою Яремою Таридським, двома його заступниками — Олесем Хамом та Леонідом Голоцваном, секретарем Володимиром Курильцем, скарбницею Анною Марією Бандурою та організатором нашого стенду Олегом Яхном. Також на цьому святочному вечері між українцями відчувалася присутність гостя зі Львова — Олександра Попеля з дружиною.

Наш стенд виглядав в цей вечір як святково прибрана українська хата. Декорація та прикраси складалися з традиційних виробів: вишивок, писанок, кераміки та різьблених окрас, приготованих тутешніми нашими мистцями, як також деякими речами, що надійшли з України.

У продажу був запис української народної музики, касетку з неї під час інавгурації подарував президентові республіки молодий автор Мартин Мацек.

Також цього року поет Леонід Голоцван представив на Виставці малу антологію „Україна у віршах". Ця книжка на еспанській мові, на 75 сторінок, якою, якоюсь мірою охоплює дев'ятсот років нашої поезії і містить короткий вступ про її розвиток. Починається антологія піснями XI та XII століть, далі йдуть уривки козацьких дум, взірці творчости Сковороди, Шевченка, Лесі Українки, Франка, Зерова, Тичини та інших. Завершується антологія віршами Симоненка, Вінграновського, Коротича, Павличка, Драча та Стуса. Антологію її упорядник підписував при нашому стенді та при стенді Спілки аргентинських письменників, під звуки бандури у виконанні молодого талановитого бандуриста Олександра Берегового. На стенді був до продажу збірник мап, в яких зазначено місце розташування українських інституцій, товариств і церков в Буенос Айресі й околицях. Цей збірник опрацював спеціяльно для Виставки Микола Лівша. При стенді до послуг присутніх була інформація про Чорнобиль, про українську музику і культуру й про Україну взагалі.

На Український День наша громада влаштувала на Ярмарку художній фестиваль, який пройшов з великим успіхом. Заля Леопольдо Люґонес була переповнена вщерть, багато людей стояло попід стінами залі. Після виступів організаторів Виставки-Ярмарку виголосив свою цікаву промову поет Олександер Буценко. Вона стосувалася розвитку української культури в теперішніх обставинах. Він вільно говорив доброю еспанською мовою і це був уже його другий виступ на Виставці. 19-го він промовляв про проблеми української перекладної літератури. Після його доповіді почалася мистецька частина фестивалю. Бандурист Олександер Береговий подарував публіці шедеври української музики. Потім виступали два українські балети — товариств „Відродження" та „Просвіта".

Крім вже згаданих гостей з України приїхав на Виставку та привіз нам на продаж там надруковані книжки генеральний директор Асоціації українських експертерів друкованої продукції Іван Усенко, який зобов'язався постачати книжки на теми, що цікавлять нашу громаду.

Український стенд на Міжнародній Виставці Книги в Буенос Айресі став зв'язком між нашою та аргентинською культурами. Треба мати на увазі, що чужинці сприймають наше мистецтво як щось тепле та екзотичне, наші вишивки й писанки розповідають їм про прекрасну душу українського народу. Таким чином участь української громади на Виставці є вікном у світ і контактом з людьми, що працюють для розвитку культури. Не випадково, що одним з перших відвідувачів українського стенду був президент Аргентинської Академії Літератури професор Рауль Кастаніно та його заступник поет Хорхе Кальветті, які записали у нашу пропам'ятну книгу свої побажання щодо незалежности України, як також і міністер освіти професор Антоніо Сальоніо. Тому наш стенд — частка нашої України в Аргентині.

М. Таврицький

„Самопоміч"...

(Закінчення зі стор. 1)

Але саме комітет, виходячи із дуже корисного заложення, що українська будівля, призначена для українців повинна бути зроблена також українськими руками, попросила до запроєктування її архітекта Ю. Савицького, що є співвласником фірми, яка спеціялізується у будові банків, а після розглянення пропозицій будівельних фірм обрано українське підприємство Мирона Кукурудзи, що вже 12 років діє саме в Клифтоні.

З їхніх пояснень в часі відвідин в редакції довідуємося про усі аспекти перебудови, над проєктом якої працювала в бюрі Ю. Савицького також українка, архітект Леся Лопатинська, та про це, як професійно та з найкращими матеріялами буде цей банк виготовлений і буде одним з найбільш модерних будинків цій околиці.

Тут ми саме маємо нагоду обмінятися думками та спільно ствердуємо, що часто в українській спільноті не використовується ані своїх фахівців, ані будівлі, які є власністю українських установ не стоять на рівні подібних американських і, хоча усі це завважують, мало на ділі робиться в напрямі поправи такого стану. Кожен із нас вичисляє при тому відомі нам приклади того і здається, що принаймні велика частина, а то і 50% українських будівель, постали неукраїнськими руками.

Наприклад, хоча Кукурудза має своє будівельне підприємство вже 12 років, сам нас інформує, що це щойно друга праця, яку виконує для українців, а перша в цій околиці.

З інформацій гостей бачимо, що вони докладали усіх зусиль, щоб здобути своїм спільним ділом ширше довір'я серед українців, в першу чергу професійністю праці, але також і тим, що завдяки співпраці українських сил, цей банк буде відразу вказувати, що це українська установа, де з модерністю та професійністю получено українські мотиви, включно із ватраном у почекальні та відповідним прикрашенням входу.

— Банк буде як писанка — стверджує не без гордости в голосі М. Кукурудза, а Я. Федун підкреслює, що дирекція дуже вдоволена із праці архітекта і будівничого.

Але ми ставимо ще інше питання голові Ради Директорів, а саме як це сталося, що „Самопоміч" в Пассейку рішилася на таку розбудову. Я. Федун подає відразу цілий ряд причин, які є переконуючі та доказують, як далеко можна зайти український фінансовій установі, коли здобудеться довір'я членів. А це довір'я „Самопоміч" в Пассейку дістала через плачення вищих від американських банків відсотків на ощадностях, доброю реклямою, щедрими датками на українські цілі і фаховою обслугою. Підкреслює, однак, що у Пассейку залишиться також кредитівка, але вже як філія нової установи.

Ще таки при нас в редакції гості обговорюють останні подробиці будови, що вже на викінченні, а посвячення її заплановане на 31-го липня, на годину 7-му вечора. Сподіються участі представників міста та української громади, а положення банку при Олвуд Ровд ч. 851 є так догідне та так близьке до всіх головних шляхів, що нікому не буде важко туди приїхати. Для урядування банк буде відкритий 5-го серпня і тоді можна буде вже переводити всі фінансові справи.

Я. Федун натякає на дальше покращання обслуги, але не хоче ще багато виявити, бо відкриття банку після 30 років існування кредитівки в Пассейку це величезний крок вперед і доказ фінансової стабільности, яку можна лише привітати.

Бо що можна кращого зробити, як не український банк, збудований українськими підприємцями та ведений українськими руками і умами?

У Меджилабірцях

(Закінчення зі стор. 1)

його брата Пола, графіки Михайла Циглара та фотографії словацького фотографа Руда Прокопа. Дуже цікавою була виставка дитячих картин, інспірованих творами Е. Варгола. Вперше на виставці показано родинні фотографії Е. Варгола, які із ЗСА висилала його мати Юлія своїй рідній сестрі на Пряшівщину з власними коментарями до кожної з них.

У вересні в Меджилабірцях мала би бути відкрита постійна виставка Музею Модерного Мистецтва, для якої фундація Енді Варгола в Піттсбургу обіцяла подарувати 10—15 оригіналів цього всесвітньо відомого художника. Міністер культури Л. Снопко перед камерами телевізії пообіцяв взяти Музей Модерного Мистецтва у Меджилабірцях під свою опіку та охорону.

СЕНАТСЬКА КОМІСІЯ для справ розвідки прийняла рішення тимчасово відкласти обговорення справи Роберта Гейтса, якого президент Джордж Буш наименував на звільнений пост директора Сі-Ай-Ей. Члени комісії, довідавшись про нові відкриття у справі Іран-контрас, хочуть почекати чи часом їхній „кандидат" не був замішаний у ці справи, тобто у справи нелегального перекидання зброї і грошей антикомуністичним повстанцям в Нікарагуа. Хоч справа громадянської війни в Нікарагуа вже давно закінчилася і повстанські відділи здали зброю, американці, зокрема демократи, все ще використовують справу Іран-контрас для того, щоб підривати престиж республіканців, які тоді і тепер є при владі в Білому Домі.

В Ню Гейвені відзначили 50-ліття відновлення української держави

Заходом комітету, створеного з представників СУМА і ООЧСУ у співпраці із відділом УККА з Ню Гейвені, в неділю, 23-го червня, після Служби Божої в церковній залі відбулася святочна програма, присвячена відновленню української держави Актом 30-го червня 1941 року.

Свято відкрив о. парох Роман Големба, який представив проф. Івана Телюка, заступника голови відділу УККА в Ню Гейвені, який виголосив доповідь. Прелегент подав історичне тло і значення Акту 30-го червня, а також нав'язав його ролю до теперішніх подій на Україні, підкресливши, що авангардом цієї боротьби була Організація Українських Націоналістів. Українські націоналісти-революціонери у Маніфесті Революційного Проводу в грудні 1940 року піднесли прапор боротьби „за свободу народів і людини". Доповідь закінчив словами Лесі Українки: „Хто сам визволиться, той вільний буде, хто визволить — в неволю візьме".

В мистецькій частині свята виступила Марта Андрух, яка своїм сопраном захопила публіку. Їй акомпаньювала на фортепіяні Джестін Маркаді. В першій частині концерту вона відспівала „Думку" (музика Я. Степового, слова М. Гаврилка), а також „Любіть Україну" (музика М. Фоменка, слова В. Сосюри). В другій частині вона виконала „О патрія мія" з опери Верді „Аїда" і „Вісі Дарте" Пуччіні.

Христина і Мирон Радівці (флейта і гітара), які вже кілька разів виступали в Ню Гейвені і доказали мистецькі здібності, виконали „Тему і варіяції", опус 2 Г. А. Протгера, „Серенаду" Перголесі і „Томборін" Госека.

Йосиф Собко, член управи СУМУ і УККА, віддеклямував „Пісню про загранічний рейд УПА" Марка Боєслава і „Спалене село", виявляючи трагедію українського села під час воєнної хуртовини.

Українським національним гимном закінчено свято.

Сердечна подяка належиться паням СУМУ і ООЧСУ за приготування перекуски для всіх присутніх.

І. Т.

Українська громада взяла участь у святкуваннях 250-ліття Бетлегему

В червні ц. р. мальовниче місто Бетлегем у Пенсильванії почало святкувати 250-ліття. Ці урочисті святкування будуть тривати до липня 1992 року і охоплять концерти, паради, пікніки, контести, відвідини музеїв та інше.

Бетлегем заснований і названий морав'янами — релігійними втікачами — послідовниками Гуса.

Через вибух Другої світової війни заплановані святкування 200-ліття не відбулися. Тому теперішні „уродини" були приготовані дуже старанно, з великим вкладом праці та часу. До них готувалися майже три роки. Перші сходини комітету 250-ліття відбулися у вересні 1988 р. Представниця українців, членка 91-го Відділу СУА, працювала в комітеті від перших сходин, особливо в комітеті паради. В результаті наша громада була гідно представлена і могла ще раз підкреслити свій великий вклад у розвиток цього індустріяльного міста. У відкритті святкувань українці виступили під своїм національним прапором в народних полтавських строях. Це були члени ансамблю „Казка" — третє та четверте покоління народжених тут українців.

Члени ансамблю „Казка" на відкритті святкувань 250-ліття Бетлегему

У параді, в якій ішло понад 3,500 учасників, українська група була представлена членками СУА, вбраними в різні автентичні народні строї: столітній лемківський, стара київська сорочка, чудові борщівські скарби і сучасні вишивки; танцювальною групою „Калина" — діти від 6 до 16 років у гуцульських строях; ансамблем „Казка" в полтавських строях. Вони несли відповідні написи та два синьо-жовті прапори. Коли ми проходили коло трибуни, представили українців та прочитали коротку історію СУА в Бетлегемі та Америці. Михайло Дуда — член „Казки" затанцював танок з шаблею. Парада була зфільмована і коментатор дуже гарно і прихильно говорив про українців, зазначуючи, що однією з цілей СУА є помагати дітям — жертвам трагедії Чорнобиля.

Під час святкувань членки СУА мали станок з українськими стравами. Увечорі виступив „Український хор „Тисячоліття" з народними піснями, більшість з них — пісні, які співали наші емігранти на початку століття. Цей мішаний хор налічує понад 50 членів, це також „дитина" СУА, яким ми дуже гордимося, бо він охоплює 7 українських церков: п'ять католицьких, одну православну і одну карпато-рутинську. Члени хору є переважно внуки та правнуки нашої першої еміграції. Жінки виступали у вишиваних блюзках та довгих чорних спідницях, чоловіки у вишитих сорочках.

День закінчився чудовими фаєрверками та незабутніми споминами „українського дня" та 250-ліття міста Бетлегем.

Надя Цегельська,
кординатор комітету 250-літя Бетлегем.

Відбулася наукова конференція в честь В. Гнатюка

Пряшів (М. Мушинка). — В часі від 29-го травня до 1-го червня у Тернополі проходила наукова конференція, присвячена 120-річчю з дня народження видатного українського фольклориста та громадського діяча Володимира Гнатюка (1871—1926).

Організатором конференції було Наукове Товариство ім. Шевченка у Львові та Тернопільський Педагогічний Інститут. Свої доповіді на конференцію зголосило 118 науковців із всіх кутків України та з-за кордону. Не всі зголошені прибули у Тернопіль, але все таки це була дуже репрезентативна зустріч, якою тернопільці достойно вшанували свого знаменитого земляка, члена Всеукраїнської Академії наук у Києві. Прибули на конференцію і кровні родичі В. Гнатюка: внуки Рая і Віктор Гнатюки та правнучка Марина Лисицина, про яких досі ніхто не знав. На долі нащадків В. Гнатюка відображена недоля України й українського народу. Дві його дочки вмерли в еміграції у Берліні та Парижі. Одиного свого сина, Юрія, висококваліфікованого інженера-гірника, який закінчив Гірничу академію в чеському місті Пржібрам. В. Гнатюк незадовго перед своєю смертю в 1926 році післав в Україну будувати українську державу і її економіку. На початку 30-их років по Юрію Гнатюкові пропав будь-який слід. Ходили чутки, що в 1937 році його розстріляно. Та виявилось, що він, пройшовши страшними таборами ҐУЛаґу, вижив і умер на засланні в Тамбовській області 1961 року, залишивши після себе четверо дітей, з яких нині ніхто не вміє ні слова поукраїнськи, а про свого славного діда всі вони довідалися лише тепер.

Конференція, що її відкрив голова НТШ у Львові Олег Романів, розпочалася пленарним засіданням, на якому було зачитано основні доповіді. Олег Купчинський із Львова у своїй програмовій доповіді подав аналізу життєвого доробку В. Гнатюка і вказав на його місце в розвитку української науки. Завідуючий катедрою української фольклористики в Альбертійському університеті в Канаді Богдан Медвідський цю ж тему освітлив з точки зору видатного українського етномузиколога Філарета Колесси. Голова катедри української і зарубіжної літератури Тернопільського Пединституту Роман Гром'як розглянув справу соборности України в працях В. Гнатюка. Михайло Чорнописький з цієї ж катедри говорив про світову репрезентацію духових скарбів України в діяльності В. Гнатюка. Доповідь Миколи Мушинки торкалася взаємин В. Гнатюка та Михайла Грушевського.

Дальша праця конференції проходила у десятьох тематичних секціях, таких як „Історія і теорія фольклору у працях В. Гнатюка" „Наукові й особисті взаємини В. Гнатюка з сучасниками", „Обрядовий фольклор і мітологія у науковій спадщині В. Гнатюка", „Закарпаття й українці поселень Чехо-Словаччини та Югославії у працях В. Гнатюка" та інші. Окремі секції було виділено літературознавчій, мовознавчій та історичній діяльності В. Гнатюка. В кожній секції було зачитано від п'яти до 15 доповідей, здебільшого побудованих на нових досі не відомих матеріялах.

Найбільшу увагу учасників привернули доповіді Віктора Чабаненка із Запорізького Університету, Романа Кирчіва із Львова, Миколи Зимомрі із Ужгороду, Євгена Пшеничного з Дрогобича, Петра Арсенича з Івано-Франківського, Михайла Гуця з Києва, Василя Подуфалого з Бережан та Ігоря Герети з Тернополя; із закордонних доповідачів — Міліци Якубець-Семкової з Польщі, Дюри Лашяка та Микола Цапа з Югославії. Кожна з них насвітлювала певну частину багатогранної діяльності українського вченого.

З конференцією було пов'язано і ряд інших акцій. Особливо вдалим був концерт переможців конкурсу ім. В. Гнатюка у Тернопільському Драматичному Театрі ім. Т. Шевченка, який розпочався „Молитвою про Україну" М. Лисенка. Основою програми концерту був автентичний фольклор: вечорниці, гаївки, весільні звичаї, обжинкові пісні, коломийки, але й стрілецькі пісні, за співання яких донедавна нагороджували десятьма роками Сибіру.

Останній день конференції був виїздним. Учасники побували у Бучачі, де В. Гнатюк вчився у гімназії. В середній школі, яка нині несе його ім'я, їх привітали учителі хлібом-сіллю, але й концертом пісень і музики.

Чільні представники Монастирського району хлібом-сіллю зустріли учасників конференції вже на кордоні свого району.

Конференція закінчилася в рідному селі В. Гнатюка Велесневі, де від 1968 року знаходиться Меморіяльний Музей В. Гнатюка, що його від самого початку очолює невтомний краєзнавець Остап Черемшинський. Там відбулося урочисте відкриття відновленої експозиції Музею В. Гнатюка, після якого слідував урочистий концерт, присвячений його пам'яті, який, як і тернопільський, розпочався молитвою.

Як ми довідались від місцевого греко-католицького священика отця Степана, напередодні свята у Велесневі відбулася поминальна Служба Божа за В. Гнатюка та його хрестителів, похоронених на велесневському цвинтарі.

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редаґує Омелян Твардовський

Змагають до незалежности

Відбувся пленум Української ради фізкультурно-спортового т-ва „Динамо", під час якого ствержено, що ця організація стала на межі фінансового краху, головною причиною якого є московський центр. Із звітів виходить, що велику частину з різних прибутків Українська рада „Динамо" зобов'язана висилати до Москви.

Розглянувши свою незавидну фінансову господарку, учасники пленуму вирішили реалізувати своє право на самостійність. Звернено увагу, що ще 29-го жовтня 1990 року започатковано процес усамостійнення і день пізніше зареєстровано Українське фізкультурно-спортове т-во „Динамо", але невідомо чому воно й досі платить данину Москві. Згідно із заявою першого заступника голови УФС „Динамо" І. Федоренка, відтепер стосунки з централею в Москві будуватимуться на договірних засадах. Покищо нема союзного договору, але провідні спортсмени України мають вихід на міжнародну арену і Олімпійські ігри тільки через збірні команди СССР. Це реалія, з якою неможливо не рахуватися. Проте стосунки з центром тепер визначуватимуться договором і центральна рада матиме тільки обмежене коло прав, яке їй делеґовано Українською організацією і гроші в Москву сплачуватимуться лише за конкретні дії — централізовану підготову кращих спортсменів України, підготову кадрів, централізоване забезпечення необхідним інвентарем і матеріялами. У нарадах з першим заступником голови центральної ради „Динамо" В. Сисоєвим вирішено, що до підписання союзного договору між Українською і Центральною радами буде укладено лише економічні угоди. Всі інші питання вирішуватимуться після того, як стане реальністю союзний договір.

Відзначено на пленумі, що нині в рядах Українського ФС т-ва „Динамо" й інших спортових товариств в Україні є велике прагнення консолідувати зусилля всіх спортових товариств і відомств для виконання єдиного завдання — виводу українських спортсменів на міжнародну арену. Таким чином динамівцям України необхідно підтримувати високу репутацію в спорті. Відзначено, що в минулому році динамівці України здобули 17 медалів на чемпіонатах світу, 10 — на чемпіонатах Европи і 126 — на чемпіонатах СССР.

Очевидно, здобуті успіхи на аренах світу і Европи у великій більшості пішли на конто Росії.

Рішено в сучасних умовинах зміцнити кадри керівників усіх рад товариства, підвищення кваліфікації та перепідготовки голів спортових клюбів, які досі були вірними слугами московського центру.

Еміґрують за кордон

Посилюється еміґрація спортових талантів з України в різні країни світу. Злидні і невигоди, що до них довели кремлівські володарі в червоній імперії, спричинилися до посилення еміґрації спортових талантів, особливо з України.

Започаткували в минулих роках виїздити на контракти до Фінляндії, Італії, Німеччини, Греції, Австрії, Англії і ряду інших країн світу футболісти, тепер вже виїжджають спортові майстри з багатьох інших ділянок спорту.

Знаємо, що в минулому році до ЗСА приїхав гокеїст Христич з київського „Сокола", до Канади втік гокеїст з Києва Годинюк. В цьому році до Фінляндії виїхав і сам тренер київського „Сокола" Анатолій Богданов.

Ведуться переговори у справі переїзду з Донецька до Франції славного чемпіона в скоку з жердиною Сергія Бубки.

На жаль, більшість цих вихідців з України, що досі опинилися в країнах вільного світу, продовжують залишатися „совєтськими спортсменами", а то й росіянами, чим дуже різко відрізняються від спортовців Литви чи навіть Грузії, які при кожній нагоді підкреслюють свою національність.

З прикрістю треба відзначити, що сучасні спортові вихідці з України дуже відрізняються від тих українських спортовців, що виїхали з України під час Другої світової війни. Вони, як знаємо, старалися гідно репрезентувати українське ім'я, масово включалися в суспільно-громадське українське життя, творили або помагали творити українські спортові осередки в різних країнах вільного світу.

Самозрозуміло, що від цих наших нових еміґрантів годі вимагати, щоб вони творили в даних країнах українські спортові осередки, де для цього немає можливостей, одначе майже в усіх країнах їх побуту існують організовані українські громади і вони з великою радістю прийняли б їх у свої ряди.

Дуже прикро вражають моменти, коли в принагідних розмовах з пресовими, радіо- чи телевізійними кореспондентами ці нові спортові еміґранти з України не спростовують своєї національности і в очах необізнаних і наївних журналістів залишаються „совєтчиками", що є рівнозначне з „росіянами".

Виглядає, що цей дійсно ненадійний елемент втікає за кордон задля матеріяльних благ і їм не залежить на боротьбі, яку проводять в Україні теж за те, щоб спортовці могли самостійно репрезентувати свою Батьківщину на міжнародній арені.

Недавно, 9-го червня ц. р., в Москві відбулися легкоатлетичні змагання, на яких Сергій Бубка встановив новий світовий рекорд. Коли після змагань кореспондент запитав Бубку: „З'явилося кілька публікацій у пресі щодо вашого переїзду до іншої країни..." Бубка відповів: „Повідомлення, що я збираюсь оселитися у Франції і змінити громадянство — чергова газетна „качка". Насправді ж я просто веду переговори про можливе підписання контракту на рік чи два з якимось клюбом або фірмою. Що з цього вийде, побачу найближчим часом. Але це лише контракт, я залишаюся громадянином СССР, обов'язково повернуся додому і, що важливо, зберігаю право виступати за збірну нашої країни на всіх офіційних змаганнях. Отже наголошую, ніякої шкоди від мого контракту радянській легкій атлетиці нема".

Як бачимо, не зважаючи на проголошений суверенітет, хвилю національного відродження, Бубка навіть не заікнувся назвати себе громадянином хоч би Української ССР, та навіть на думці не мав, чи не нанесе шкоди українській легкій атлетиці, а тільки „радянській".

Нині в Україні ведеться завзята боротьба патріотичної частини українських спортовців та спортових діячів за право Україні ввійти до Міжнародного Олімпійського Комітету, ФІФА й інших Міжнародних спортових організацій. Обов'язком Бубки, як громадянина України і всіх тих спортовців, які опинилися за кордоном, подібно як литовці, латиші, естонці й грузини, у своїй боротьбі вповні приєднатися і цим самим значно приспішити перемогу.

Та виглядає, „камінь важко розкусити зубами" — це ще один доказ того, з яким елементом мають до діла в Україні будівничі самостійної держави.

(от)

ВІДІЙШЛИ ● ВІД НАС ●

ІВАН ВИНОГРАДНИК, член УНС Відд. 238-го ім. Євгена Коновальця в Бостоні, Масс. помер 31-го березня 1991 року на 74-му році життя. Нар. 16-го травня 1916 року в Бостоні, Масс. Членом УНС став 1958 року. Залишив у смутку дружину Анну, дочку Марію Сокольську, внуків: Марка і Енди Сокальських. Похорон відбувся 21-го квітня 1991 року на цвинтарі Мавнт Говп в Бостоні, Масс. Вічна Йому Пам'ять!

Анна Ремик, секр.

ВОЛОДИМИР ЛОПАТЯК, член УНС Відд. 175-го в Дітройті, Миш. помер 28-го березня 1991 року на 84-му році життя. Нар. 1-го вересня 1907 року в Старому Самборі, Україна. Членом УНС став 1950 року. Залишив у смутку дружину Катерину, сина Нестора; Христину і Михайла. Похорон відбувся 1-го квітня 1991 року на цвинтарі Святого Хреста в Сан Дієґо, Каліф. Вічна Йому Пам'ять!

Ярослав Базюк, секр.

РЕЙМОНД ПАСТЕРНАК, член УНС Відд. 237-го ім. Св. Духа в Честері, Па. помер 13-го січня 1991 року на 68-му році життя. Нар. 12-го листопада 1922 року в Честер, Па. Членом УНС став 1940 року. Залишив у смутку дітей: Діяну Г. Нуш, Реймонда і Теодора Пастернаків і Сестру Марію Пастернак. Похорон відбувся 17-го січня 1991 року на Ловн Крофт Семетері в Линвуд, Па. Вічна Йому Пам'ять!

Бетті Паньків, секр.

СТЕПАН КРАВІЦЬКИЙ, член УНС Відд. 164-го ім. М. Грушевського в Бервик, Па. помер 20-го березня 1991 року на 86-му році життя. Членом УНС став 1936 року. Залишив у смутку двох синів і три дочки. Похорон відбувся 22-го березня 1991 року на цвинтарі Лорел Гилл в Гейзелтон, Па. Вічна Йому Пам'ять!

Тимко Бутрей, секр.

● РОЗШУКИ ●

Родина Зільник Катерини з села Серединки, Тернопільського р-ну на Тернопільщині — розшукують своїх родичів, або їхні родини які виемігрували до Америки.
Сулик Паранія Миколаївна 1924 1926 р. н. — дівоче прізвище — Зільник Паранія Миколаївна родом із с. Улазів, Любачівського р-ну на Львівщині, чоловік Сулик Михайло із західних областей України. Мають двох синів роджені в 50-х роках і дві дочки.
Хто знав би про них або вони самі прошу писати — адреса:
УРСР
Тернопільська обл.
Тернопільський р-н
с. Серединки
Зільник Катерина Миколаївна